

پرورش کتان- تولید و مدیریت (قسمت چهارم)

Flaxseed-Production and management (part four)

کامبیز فروزان

Kfroozan@ordc.ir

قائم مقام اجرایی مدیر عامل در حوزه تولید- کارشناس ارشد زراعت، شرکت توسعه کشت دانه‌های روغنی

تاریخ کشت:

کمتر حساسیت از خود نشان می‌دهد. بسیاری از بیماری‌ها مانند اسکروتینیا، ساق‌سیاه، ریشه‌گرزی و گونه‌های خاص و نژادهای فوزاریم در غلات و انواع پوسیدگی‌ها از این دست می‌باشند. آبیاری باعث می‌شود که گیاهان سنگین‌تری داشته باشیم که معمولاً در برابر خوابیدگی بیشتر حساسند. برای کنترل این مساله باید کولتیوارهایی با مقاومت خوب در برابر خوابیدگی انتخاب شوند و از مصرف بیش از اندازه کود ازته خودداری نمود. توده ریشه کتان معمولاً از تمام گیاهان کمتر است. همچنین سهم ریشه کتان که زیر ۶۰ سانتی‌متر ایجاد می‌شود از همه گیاهان به جز از نخود و عدس کمتر است. بر این پایه مدیریت عمق رطوبت خاک در کتان باید سطحی‌تر از غلات و کانولا باشد. در طی فصل رویش میزان مصرف آب در کتان مشابه غلات است. میزان نیاز روزانه آب با توسعه کانوپی و هوای گرم افزایش می‌یابد این مقدار می‌تواند به ۷ تا ۸ میلی‌متر در روزهای گرم برسد ولی به طور متوسط این مقدار ۶ میلی‌متر در روز می‌باشد. برای بهینه‌سازی عملکرد باید از استرس خشکی در طی دوران گلدهی و آغاز پر شدن غلاف‌ها پرهیز نمود. بسیاری از عوامل مانند آب و هوا، طول روز، مرحله رشدی گیاه، رطوبت ذخیره شده در خاک، بافت خاک و آب‌روی و زهکش خاک بر روی نیاز آبیاری تأثیر می‌گذارند. ابزارهای مناسبی برای برنامه‌ریزی آبیاری مورد استفاده قرار می‌گیرد. این روش می‌تواند تست با روش لمس خاک یا بکارگیری روش‌های پیشرفته دیگر مانند مدل‌های مصرف آب و یا ادوات مانیتور کردن رطوبت باشد.

کشت زود هنگام کتان معمولاً موجب دستیابی به عملکرد بالاتر گردیده و می‌تواند زمینه را برای کنترل علف‌های هرزی که دیرتر در مزرعه جوانه می‌زنند فراهم نماید و ریسک بیماری‌ها و حشرات را کاهش دهد به علاوه کشت زود هنگام ریسک خسارت حاصل از یخبندان‌های پاییزی که زود هنگام رخ می‌دهد را کاهش می‌دهد. به صورت کلی کشت کتان در اواسط اردیبهشت ماه می‌تواند منجر به دستیابی به حداکثر عملکرد گردد. معمولاً بذوری که زودتر کشت می‌شوند می‌توانند در دمای مناسب‌تری رشد کنند و می‌توانند از رطوبت خاک در طی گلدهی و تکمیل دانه میزان روغن و کیفیت روغن بهتری بهره‌مند گردند. بعضی از ارقام کتان در شرایط کشت دیرتر بهتر از سایر ارقام رشد می‌کنند و لذا برای این شرایط توصیه شده‌اند. کتان در زمان جوانه‌زنی (مرحله کوتیلدون) بیشتر از هر زمان دیگر در برابر یخبندان‌های بهاره حساس است ولی بوته‌ها می‌توانند تا حدود منفی ۳ درجه سلسیوس را تحمل نمایند. بعد از اینکه گیاهچه‌ها به مرحله دو برگگی رسیدند مقاومت‌شان افزایش یافته و می‌توانند تا منفی ۸ درجه سانتی‌گراد را برای مدت کوتاه بدون خسارت معنی‌دار تحمل نمایند.

مصرف آب و آبیاری:

کتان برای کشت در بسیاری از تناوب‌های کشت آبی مناسب است. این گیاه می‌تواند عملکردهای بالا تولید کند و در برابر بسیاری از آفات و بیماری‌ها که معمولاً بسیاری از گیاهان را در کشت آبی در معرض تهدید قرار می‌دهد